

Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll 252

Tallinn, Toompea

Teisipäev, 27. jaanuar 2015

Algus 14.00, lõpp 17.15

Juhataja: Rannar Vassiljev (esimees)

Protokollija: Vivian Pöld (konsultant)

Võtsid osa: Remo Holsmer, Peeter Laurson, Inara Luigas, Tarmo Mänd, Karel Rütli, Sven Sester, Aivar Sõerd, Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Andres Ando (nõunik) ja Helda Puura (konsultant)

Puudusid: Mihhail Stalnuhhin, Helir-Valdor Seeder ja Kadri Simson

Kutsutud: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseturuosakonna juhataja Tea Danilov ja siseturuosakonna peaspetsialist Doris Teiv, Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõigus talituse juhataja Indrek Niklus ja nõunik Kristiina Koll, Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna juhataja Marit Raist ja projektijuht Regina Sergejeva, Finantsinspektsiooni juhatuse liige Andre Nõmm, Tarbijakaitse ameti peadirektor Andres Sooniste ja turismi- ja reklaamitalituse juhataja Katrin Malm ning Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna peaspetsialist Janika Aben (1. päevakorrapunkti juures), Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna juhataja Thomas Auväärt (1., 2. päevakorrapunkti juures) ning Rahandusministeeriumi fiskaalpoliitika osakonna juhataja Andrus Säälik (3. päevakorrapunkti juures)

Päevakord:

1. Ülevaade kiirleandumeetmete paketist
2. Vabariigi Valitsuse algatatud finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse eelnõu (**821 SE**). Teine lugemine
3. Arutelu teemal Eesti Käubandus -Tööstuskoja esitatud kollektiivne pöördumine riigieelarve seaduse ja maksukorralduse seaduse muutmiseks
4. Info

1. Ülevaade kiirleandumeetmete paketist

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi siseturuosakonna juhataja Tea Danilov, Justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakonna eraõigus talituse juhataja Indrek Niklus ja nõunik Kristiina Koll, Rahandusministeeriumi finantsturgude poliitika osakonna juhataja Thomas Auväärt, Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna juhataja Marit Raist ja projektijuht Regina Sergejeva, Finantsinspektsiooni juhatuse liige Andre Nõmm ning

Tarbijakaitse ameti peadirektor Andres Sooniste andsid ülevaate hetkeolukorrast ning esitasid omapoolseid ettepanekuid. Kutsutud külalised vastasid komisjoni liikmete küsimustele.

Otsustati:

Võtta info teadmiseks (konsensus).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse eelnõu (821 SE). Teine lugemine

Vaadati läbi rahanduskomisjoni ja Rahandusministeeriumi koostöös valminud muudatusettepanekud. Muudatusettepanekuid toetati konsensusega.

1. Eelnõus tehakse järgmised muudatused:

1.1. paragrahvi 13 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Käesolevas paragrahvis sätestatud ühisotsust või ühisotsuse puudumise korral käsitatakse Finantsinspeksiooni tehtud otsuseid lõplikuna teiste lepinguriikide kriisilahendusametite suhtes.“;

1.2. paragrahvi 30 lõige 10 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(10) Käesolevas paragrahvis sätestatud ühisotsust või ühisotsuse puudumise korral käsitatakse Finantsinspeksiooni tehtud otsuseid lõplikuna teiste lepinguriikide kriisilahendusametite suhtes.“;

1.3. paragrahvi 35 lõige 11 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(11) Käesolevas paragrahvis sätestatud ühisotsust või ühisotsuse puudumise korral käsitatakse Finantsinspeksiooni tehtud otsuseid lõplikuna teiste lepinguriikide kriisilahendusametite suhtes.“;

***Selgitus:** Eelnimetatud kolm normi reguleerivad krediitiasutuste kohta koostatavate kavade (finantsseisundi taastamise kava, kriisilahenduskava) menetlemist Finantsinspeksiooni ja teiste liikmesriikide järelevalveasutuste või kriisilahendusametite vahel.*

Eelnõus on hetkel sätestatud mõnevõrra ekslikult, et Finantsinspeksioon peab täitma teiste riikide ametivõimude poolt tehtud otsuseid. Lõplik pädevus ja diskretsioon kavade menetlemisega seotud otsuse tegemisel on siiski Finantsinspeksioonil endal ehk Finantsinspeksioon vastutab ise Eestis asutatud tütarettevõtjatest pankade kriisilahendusmenetluse suhtes. Seega on kõiki kolme normi sarnasel redigeeritud käesoleva muudatusettepanekuga.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

2. paragrahvi 15 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) käesolevas seaduses sätestatud finantsseisundi taastamise kava ajakohastamise sageduse vähendamist.“;

Selgitus: Eelnõu §15 reguleerib olukorda, mille kohaselt võib Finantsinspeksioon lubada krediitiasutusel koostada finantsseisundi taastamise kava lihtsustatud korras. Hetkel on eelnõu sõnastatud, et krediitiasutus võib taotleda Finantsinspeksioonil selle kava ajakohastamise nõude vähendamist. Korreksem on aga sätestada, et taotleda võib kava ajakohastamise sageduse vähendamist.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

3. paragrahvi 17 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 4 nimetatud kohustus annab selle omanikule õiguse ennetähtaegsele tagasimaksmisele, on asjaomase kohustuse maksetähtaeg esimene kuupäev, mil selline õigus tekib.“;

Selgitus: Eelnõu § 17 reguleerib seda kui palju pangad peavad hoidma passiva poolel omavahendid ja muid kohustusi, et kriisiolukorras oleks võimalik neid ümber konverteerida (näiteks võlakirjad aktsiateks) või suisa maha kirjutada. Need kohustused, mis kuuluvad mahakirjutamisele, on üldjuhul pikema tähtajaga (täitmise tähtaeg rohkem kui üks aasta). Käesolevaga tehakse eelnimetatud kohustusi reguleerivas sättes tehnilise iseloomuga parandus, kus kohustuse järelejäämise tähtaeg asendatakse kohustuse maksetähtajaga. Eesmärk on viia normi sõnastus täpsemini direktiiviga kooskõlla.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

4. paragrahvi 23 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Eestis asutatud konsolideerimisgruppi kuuluval ettevõtjal on õigus sõlmida finantstoetuse leping, mille kohaselt võib anda teisele konsolideerimisgruppi kuuluvale ettevõtjale, kes vastab käesoleva seaduse §-s 36 sätestatud varajase sekkumise tingimustele, finantstoetust (edaspidi konsolideerimisgrupi finantstoetuse leping).“;

Selgitus: Eelnõu § 23 sätestab korra, milliste tingimuste kohaselt võivad pangad ühe grupi sees üksteisele finantstoetust anda. Antud §-i lõige 1 sätestab hetkel mõnevõrra liialt imperatiivses vormis, et finantstoetuse andmine oleks panga jaoks kohustuslik. Muudatustega täpsustakse, et see on siiski iga panga iseseisev otsus, kas teisele gruppi kuuluvale pangale toetust anda või mitte (nt kui tütar otsustab hoopis emapangale finantstoetust anda).

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

5. paragrahvi 24 lõike 4 sissejuhatava osa kolmas lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Lepingu tingimused, sealhulgas finantstoetuse andmisel hüvitise arvutamine, peab vastama järgmistele nõuetele:“;

Selgitus: Antud norm reguleerib samuti finantstoetuse andmist grupi sees. Hetkel on sõnastus selles normis mõnevõrra ebatäpne võrreldes direktiiviga. Praegu eelnõus olev norm reguleerib finantstoetuse andmise lepingut ja finantstoetuse andmisel kasutatava hüvitise arvutamise põhimõtteid eraldiseisvalt. Samas korrektsem on sõnastada, et finantstoetuse andmisel hüvitise arvutamise põhimõtted on üks osa lepingust.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

6. paragrahvi 27 lõike 3 punktis 8 asendatakse sõnad „§ 82“ sõnadega „§-des 82, 82² ja 84“;

Selgitus: Käesolevas normis sätestaks tingimused, mille kohaselt Eestis asutatud krediidasutus võib teisele gruppi kuuluvale pangale finantstoetust anda. Üks tingimus on see, et peale toetuse andmist, ei tohi toetuse saajast krediidasutus rikkuda krediidasutuste seaduse §-s 82 sätestatud riskide kontsentreerumise nõudeid. Antud viide on siiski ekslikult jäänud kitsaks, kuna riskide kontsentreerumise nõudeid reguleerivad krediidasutuste seaduse ka muud §-d. Seepärast antud muudatusega vastavat viidet laiendatakse.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

7. paragrahvi 29 lõike 1 punktid 15 ning 16 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„15) käesoleva seaduse 2. peatüki 2. jao kohaselt nõutavate omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõue ning selle rakendamise korral miinimumnõude täitmise tähtaeg;

16) kui see on rakendatav, käesoleva seaduse 2. peatüki 2. jao kohaste omavahendite ja kohustuste ja nõudeõiguste teisendamise lepingute sõlmimise teel täidetav miinimumnõue ning vajaduse korral selle nõude täitmise tähtaeg;“;

Selgitus: Eelnõu § 29 sätestab, mis infot peab iga panga kohta koostatav kriisilahenduskava sisaldama. Kriisilahenduskava koostab Finantsinspeksioon. Punktid 15 ja 16 sätestavad mõnevõrra ekslikult, et kavasse tuleb lisada info ka omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumtaseme kohta. Korrektsem on sätestada, et kava peab sisaldama infot miinimumnõude kohta, mis võib iga panga puhul olla erinev.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

8. paragrahvi 33 lõige 4 punkt 7 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„7) kehtivad plaanid ja meetmed ettenägematu olukorra lahendamiseks, et tagada pidev juurdepääs makse- ja arveldussüsteemidele;“;

Selgitus: Eelnõu § 33 sätestab menetlusliku korra, kuidas Finantsinspeksioon peab hindama, kas pank on kriisilahenduskõlblik või mitte. Ühte asjaoluna peab Finantsinspeksioon vastava

hinnangu andmisel võtma arvesse plaane ja meetmeid hädaolukorra lahendamiseks, et tagada pidev juurdepääs makse- ja arveldussüsteemidele. Korrektsem on aga asendada „hädaolukord“ „ettenägematu olukorraga“ kuna „hädaolukord“ on hädaolukorra seaduse spetsiifiline mõiste ja võib seega tunduda mõnevõrra eksitav antud kontekstis.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

9. paragrahvi 33 lõige 4 punkt 12 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„12) krediidasutuse asjakohased protsessid, mis on vajalikud, et esitada Finantsinspeksioonile teave hoiustajate ja Tagatisfondi seaduse kohaselt tagatud summade kindlaksmääramiseks;“;

***Selgitus:** Tegemist on sõnastusliku parandusega. Praegune eelnõu sõnastus on järgmine: „12) krediidasutuse asjakohaste protsesside kehtestamine, Finantsinspeksioonile teabe esitamine, mis on vajalik hoiustajatele ning muudele Tagatisfondi seaduse kohaselt tagatud isikutele kuuluvate summade kindlaksmääramiseks;“.*

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

10. paragrahv 33 lõike 5 sissejuhatav osa ning punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Krediidasutus või konsolideerimisgrupp loetakse kriisilahenduskõlblikuks, kui Finantsinspeksioon on veendunud, et:

1) krediidasutuse lõpetamine ja likvideerimine on võimalik ja teostatav krediidasutuste seaduse 11. peatükis ja pankrotiseaduses sätetatud korras või konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste lõpetamine ja likvideerimine on võimalik ja teostatav teiste lepinguriikide tavapärasel maksejõuetusmenetluses ettenähtud korras või;“;

***Selgitus:** Tegemist on samuti puhtalt sõnastusliku parandusega.*

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

11. paragrahv 88 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Finantsinspeksioonil on kõik käesolevas seaduses sätestatud õigused kolmanda riigi krediidasutuse Eestis asutatud filiaali suhtes, mis ei ole üheski kolmandas riigis kriisilahendusmenetluse subjekt või mis on kolmandas riigis menetluse subjekt, kuid mille puhul esineb üks käesoleva seaduse §-s 87 nimetatud tingimustest.“;

***Selgitus:** Tegemist on samuti puhtalt sõnastusliku parandusega.*

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

12. paragrahv 89 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Finantsinspeksioon sõlmib vajaduse korral asjaomase kolmanda riigi kriisilahendus- või muu ametiasutusega koostöölepingu. Koostöölepingus lepatakse kokku kolmanda riigi kriisilahendus- või muu ametiasutuse ja Finantsinspeksiooni vaheline menetlus ning kord vajaliku teabe vahetamiseks ja koostööks järgmiste ülesannete täitmisel:

1) kriisilahenduskavade väljatöötamine ja uuendamine;

2) koostöö kriisilahenduskavade väljatöötamisel, sealhulgas käesoleva seaduse §-de 86 ja 88 alusel õiguste kasutamise põhimõtted ning asjaomase kolmanda riigi õiguses sätestatud sarnaste õiguste kasutamise põhimõtted;

3) kriisilahendusmeetmete ning -õiguste rakendamine ja asjaomase kolmanda riigi õiguses sätestatud sarnaste õiguste kasutamine;

4) varajase sekkumise meetme rakendamine ja konsulteerimine enne märkimisväärse meetme võtmist vastavalt käesolevale seadusele või asjaomase kolmanda riigi õigusele, mis mõjutab krediidiasutust või konsolideerimisgruppi;

5) avalikkuse teavitamise koordineerimine ühiste kriisilahendusmeetmete ning -õiguste rakendamise korral.“;

***Selgitus:** Eelnõu § 89 lõike 1 puhul on ekslikult aluseks võetud vale direktiivi artikkel. Antud normi eesmärgiks on sätestada, mida peab Finantsinspeksioon arvestama kui ta sõlmib kolmandate riikide ametiasutustega vastavaid kriisilahenduslaseid kokkuleppeid. Käesoleva muudatusega viiakse § 89 lõike 1 punktide sõnastus direktiiviga kooskõlla.*

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

13. Eelnõu §-i 99, millega muudetakse krediidiasutuste seadust, lisatakse uus punkt 6 muutes järgmiste punktide numeratsiooni:

6) paragrahvi 84 lõige 8 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikute ja krediidiasutuse juriidilisest isikust aktsionäride ning krediidiasutusega samasse konsolideerimisgruppi kuuluva äriühingu selliste aktsionäride suhtes, kellele kuulub rohkem kui kümme protsenti äriühingu aktsiakapitalist, võetud krediidiasutuse riskipositsioonide suhe omavahenditesse ei tohi ületada viit protsenti.“;

***Selgitus:** Krediidiasutuste seaduse § 84 sätestab reeglid laenude andmisel seotud isikutele (juhid, aktsionärid jt). Praegune lõige 8 näeb ette, et aktsionäridele, kelle osalus on suurem kui 1%, võib laenu anda üksnes summa ulatuses, mis ei ole suurem kui 5% panga omavahenditest. Käesoleva muudatusega leevendatakse mõnevõrra antud reegleid. Ehk edaspidi kehtib selline piirang üksnes suuraktsionäride suhtes (isikud, kes omavad üle 10%-list osalust pangas).*

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

14. Eelnõu §-i 102, millega muudetakse väärtpaberituru seadust, lisatakse uus punkt 4:

4) paragrahvi 230 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Inspeksioonil on järelevalve teostamisel eelnimetatud õigused muuhulgas ka järgmiste Euroopa Liidu õigusaktides sätestatu kohase täitmise üle:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 236/2012 lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta (ELT L 86, 24.03.2012, lk 1–24);

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabehoidlate kohta (ELT L 201, 27.07.2012, lk 1–59);

3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 462/2013, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1060/2009 reitinguagentuuride kohta (ELT L 146, 21.05.2013, lk 1–33).“;

Selgitus: *Muudatusega antakse Finantsinspeksioonile senisest selgem volitus, et Finantsinspeksioon saab vajadusel sekkuda ka reitinguagentuuride tegevust puudutavasse valdkonda. Reitinguagentuuride määrusest tulenevat mõju võib pidada Eestile üldiselt tagasihoidlikuks, sest viidatud määruse tähenduses Eestis reitinguagentuure asutatud ei ole, samuti on Eestis antud rahvusvaheliselt tunnustatud krediidireiting üksikutele ettevõtjale. Siiski peavad Finantsinspeksioonil olema piisav õiguslik alus, et vajadusel sekkuda reitinguagentuuride või emitentide tegevusse eesmärgiga kaitsta investoreid.*

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus)

Otsustati:

Jätkata eelnõu arutelu komisjonis (konsensus).

3. Arutelu teemal Eesti Kaubandus -Tööstuskoja esitatud kollektiivne pöördumine riigieelarve seaduse ja maksukorralduse seaduse muutmiseks

Komisjon arutas Eesti Kaubandus -Tööstuskoja esitatud kollektiivset pöördumist riigieelarve seaduse ja maksukorralduse seaduse muutmiseks. Kaaluti erinevaid pöördumise lahendamise võimalusi.

Rahandusministeeriumi fiskaalpoliitika osakonna juhataja Andrus Säälik vastas täiendavatele küsimustele.

Otsustati:

3.1 Arvestada osaliselt Eesti Kaubandus -Tööstuskoja esitatud ettepanekuga (konsensus).

3.2 Jätkata arutelu komisjoni erakorralisel istungil 29.01.2015 (konsensus).

4. Info

Laekunud on:

- 1) Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assosatsiooni (EVEA) kiri kollektiivse pöördumisega: tunnistada kehtetuks 1000 euro arvete seadus;
- 2) Ettevõtja Peeter Kroonbergi pöördumine Rõngu Keskkooli ehituse hankest ja renoveerimisest;
- 3) Jaak Uibo pöördumine teemal: rahvastikukriisi kujunemine Eestis.

Otsustati:

Võtta info teadmiseks (konsensus)

Rannar Vassiljev
Juhataja

Vivian Pöld
Protokollija

